

Des de l'abric Romaní s'albira el nou Museu dels Neandertals

Amador Romaní al seu laboratori. La troballa de restes arqueològiques a la balma del Fossar Vell va canviar la seua vida.

Fa cent anys, el 9 d'agost del 1909, l'arqueòleg afeccionat Amador Romaní trobà en una balma prop de Capellades un jaciment arqueològic riquíssim, una mina de coneixement que encara no s'ha esgotat, tot i haver-hi treballat més de mil arqueòlegs, i que serà la base d'un futur Museu dels Neandertals de Catalunya.

L'octubre vinent s'inaugurarà a la cinglera on hi ha l'abric Romaní el Nean, Parc Prehistòric de Capellades, i l'ajuntament d'aquesta localitat de l'Anoia té la ferma voluntat d'instal·lar-hi més endavant el Museu dels Neandertals de Catalunya, que ja es va projectant amb un ajut de la Diputació de Barcelona i la benedicció del ministeri espanyol de Cultura, el qual ha aprovat

una subvenció de 300.000 euros per fer un accés subterrani des de l'abric Romaní fins a l'indret del futur museu.

Però fa exactament cent anys d'aquest indret en deien la balma del Fossar Vell, perquè havia estat un cementiri civil durant el segle XIX. Fa cent anys, devia tenir un atractiu poc més que paisatgístic, però va despertar l'olfacte d'Amador Romaní, un industrial paperer amb més

interès per la història local i la natura que no per la cel·lulosa. Hi solia fer excursions amb el seu fill, fins que el 9 d'agost va trobar, excavant en aquella espluga de la cinglera del Capelló, una pedra de sílex sospitosament punxeguda.

De llavors ençà, el jaciment de Capellades ha esdevingut un dels més importants d'Europa, sobretot pel que fa a restes dels nostres cosins neandertals, perquè presenta registres entre 80.000 i 37.000 anys enrere. També hi ha restes prehistòriques d'*Homo sapiens* —és a dir, de la nostra espècie tot just arribada a Europa—, però són poc reveladores perquè el cementiri del segle XIX ha malmès en bona part la informació que ens podien donar. Les dades més importants que se n'han extret són sobre els neandertals. Sobretot, segons Raül Bartrolí, tècnic del patrimoni arqueològic de Capellades, perquè hi ha una seqüència estratogràfica que ho cobreix tot, formada per travertins, estrats de roques de calç que, d'una forma relativament ràpida, tapaven les restes que deixava un grup de neandertals, de manera que quan arribava el grup següent, allò que havia deixat l'anterior ja era soterrat —i protegit. “És una seqüència molt ràpida —explica Bartrolí—: de dalt a baix hi ha 40.000 anys de diferència, però els travertins han conservat molt bé fins i tot coses inversemblants com ara estris de fusta.” Ja s'han pogut reconèixer un mínim de 27 nivells d'ocupació que donen informacions diverses sobre els neandertals que hi van passar. L'abric Romaní no era un habitatge estable: segons Bartrolí, les excavacions demostren que “en alguns casos, era l'indret on feien el campament base, la qual cosa vol dir que s'hi instal·laven durant una temporada relativament llarga, per exemple una estació, i en uns altres casos era simplement l'abric escollit per aixoplugar-s'hi un sol dia, quan la nit els sorprenia viatjant d'un lloc a un altre”. Entre una situació i una altra passa prou

AFELIU MMPC

R. BARTROLI

A l'esquerra, una imatge de l'abric el 1909 i a la dreta, una de la campanya arqueològica del 2003. L'excavació és evident.

temps perquè es cobresca amb roca calcària allò que havien deixat els visitants anteriors –i avui els arqueòlegs puguem recuperar-ho amb paciència i tècnica.

De les estades llargues, lògicament, se'n pot recuperar molta més informació de la vida dels neandertals: “Es poden veure àrees de cuina, d'esquarterament d'animals, àrees de treball d'estrís de fusta, etcètera”, explica Bartrolí. De les estades curtes en queda poc, però prou també per a traure conclusions d'aquelles petites coses que feia un grup d'*Homo neanderthalensis* en una estada d'una sola nit.

Ara, cent anys després del descobriment, Capellades vol presumir de tot allò que revela l'abric Romaní i d'aquí a dos mesos, del 6 al 9 d'octubre, s'hi durà a terme un congrés científic sobre la vida dels neandertals, sobre els seus hàbits domèstics, que ha d'aplegar els principals experts en la matèria, uns quants dies a Capellades i uns quants a Tarragona, on

hi ha la base de l'IPHEs (Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social) d'Eudald Carbonell. L'arqueòleg treballa a l'abric Romaní des del 1983 i, en aquests 27 anys de campanyes arqueològiques hi ha vist passar més de mil professionals del país.

I encara queden, com a mínim, quatre metres i mig per excavar, segons els sondatges. Raül Bartrolí diu “com a mínim” perquè s'han fet sondatges a la part exterior de l'abric que aprofundeixen 9 metres més. Aquests nou metres, segons aquesta prospecció, són sens dubte estèrils, però els arqueòlegs també s'han adonat que, així que van aprofundint, les restes es van limitant a un perímetre més acostat a l'interior de la balma: “Potser si es fa un sondatge a l'interior de l'abric, els resultats seran nou metres més de jaciment, que arribarien fins fa 100.000 anys!”

L'actual abric Romaní serà, a l'octubre, el centre sobre el qual girarà el

Nean Parc Prehistòric de Capellades, d'un quilòmetre de recorregut per la cinglera i amb un total de 26 jaciments arqueològics, des de l'abric Romaní fins a uns altres de neolítics i àdhuc ibèrics. Dins del mateix abric Romaní es projectarà un àudio-visual i després començarà el recorregut de balma en balma, amb explicacions temàtiques i també punts d'experimentació, on es podrà fer servir l'arc i la fletxa, per exemple.

L'ambició de Capellades és que, més endavant, s'hi construeixi el gran Museu Català dels Neandertals, un projecte que ja té la complicitat de la Diputació de Barcelona, que ha subvencionat el cost del projecte arquitectònic del Museu, i del govern espanyol que paga la connexió esmentada entre l'abric i el museu. S'ha de trobar encara com es finança el museu en si, que pot tenir un cost de sis milions d'euros.

Àlex Milian

Cines Babel
Cines Albatros

CINES Albatros
Fra Lluís Colomer, 4 Acc. · València

Impossible Films
presenta

V.O.S.

de Cesc Gay

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

Si ets subscriptor d'EL TEMPS :
4,50€ de dilluns a dijous i 5,80€ divendres, dissabte i diumenge. Vespra de festius i festius.
(Cal acompanyar el justificant de pagament)

Si ets lector d'EL TEMPS:
5,50€ de dilluns a dijous
excepte vespra de festiu i festius.

director
Cesc Gay
Ficció / En la ciutat / Vampòk

Agata Roca · Andrés Herrera · Vicente Ndong · Paul Berronio